

BAĞIMSIZLIĞIMIZI SAĞLAYAN KANUNLAR VE BUGÜN

Doç. Dr. Şeref ERTAŞ
D. E. Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Araştırma Görevlisi

Anlatım düzeni

1. Giriş
2. Mali konular
3. Ceza Hukuku
4. Anayasa düzeni
5. Af Kanunları
6. Dış ilişkiler
7. Askeri konular
8. Özel Hukuk
9. Atatürkle ilgili kanunlar
10. TBMM'nin 57 yıllık çalışmasına genel bakış

Ek : 23 Nisan 1920 ile 30 Ekim 1923 tarihleri arasında TBMM'nin çıkardığı kanunlar listesi

1. Giriş

Cumhuriyetimizin kurucusu ve ülkemizin çağdaşlaşma, karanlıktan aydınlığa çıkış mücadelemizin önderi Atatürk'ün 100. doğum yıldönümünü geçen yıl kutladık. Bu vesileyle, bizi tutsak olma sınırından özgür bir topluma götüren süreçle, Milli mücadele süreciyle geniş ölçüde içiçe geçen ilk 3 yasama yılında (23 Nisan 1920 - 30 Ekim 1923) çıkarılmış Türkiye Büyük Millet Meclisi kanunlarının kısa bir analizini yapmayı faydalı gördük. Bunu yaparken, parlamenter demokrasimizin hiç de övünülecek yılları sayılamayacak son üç yılın kanunlarıyla kısa bir mukayese yaptık. Her ne kadar genç bir delikanlı ile bir ihtiyar güç yönünden mukayese edilemezse de, deneyimli olan ihtiyarın, gencin düşebileceği bir çok yanlış adımdan çekineceği doğaldır. Böyle bir gelişmeyi Türk parlamenter rejimini gelişim sürecinde görememek üzücü olmuştur. Bunun nedenlerini araştırmak siyaset bilimcilerinin bir görevidir.

2. Malî konular

Çoğumuzun merak edebileceği bir husus, 23 Nisan 1920 de toplanan ilk TBMM.'sinin üzerinde görüştüğü ilk kanunun ne olduğudur. Bunun egemenliğin kullanıcısı TBMM.'nin anayasal statüsüne ilişkin olacağı ilk bakışta düşünülürse de, yeni bir var oluş mücadelesine giren ülkemizin malî kaynaklara gereksinimlerinin ivediliği doğal olarak her şeyden önce geliyordu; bu yüzden, 24 Nisan 1920 günlü; 1 sayılı kanun, hayvan vergisi «Ağnam Resmi» hakkındaydı yani bir vergi kanunu idi. 27 Mayıs 1960'tan sonra kurulan iktidarın 1 numaralı kanunu ise TBMM.'nin yetkilerinin MBK'ne geçişine ilişkin idi. İlk çıkan vergi yasasının hayvanlar vergisine dair oluşu o yıllarda hayvancılığın ekonomimiz içinde önemini vurgulamaktadır. 7 Nisan 1923 tarihli 330 sayılı yasayla hayvancılığı teşvik için ithal edilecek hayvanlardan gümrük resminin kaldırıldığını görmekteyiz.

Mücadele yılları içinde, 111 adet malî içerikli ve vergiye dair kanunun TBMM.'ce çıkarıldığını görmekteyiz. Bu devrede çıkan kanunların toplamı 365 olduğuna göre yaklaşık üç kanundan birinin malî kanunlara ilişkin olduğunu söyleyebiliriz. Bunlardan yalnızca 20 tanesi vatandaşların yükümlülüklerini artırıcı niteliktedir. Bu devrede çıkan malî nitelikli kanunlara bir göz atacak olursak, bugün için biraz üzülmemiz gerekir. Örneğin 15 Ağustos 1920 günlü 11 sayılı kanun maden kömüründen alınacak ihracat resmini ve 8 Ocak 1921 günlü, 82 sayılı kanun da linyit ihracatını düzenlemektedir. Demek ki bugün özellikle kış aylarında karaborsaya düşen kömür o dar günlerimizde ihraç bile edilebilmekteydi.

Yine günümüzle tezat teşkil eden bir durum da «zahire ithalatına» ilişkin 238 sayılı, 18 Haziran 1922 tarihli kanunda görülür. Çalışabilir nüfusun büyük ekseriyetinin asker olduğu o yıllarda zahire ithali çok doğaldır. Bugünse biz tahıl ihracatını gelecekteki ticaret açığımızı kapayacak bir kaynak olarak görmekteyiz. Bu gün çeşitli teşvik tedbirleriyle desteklenen ihracatın 143 sayılı, kanunla vergiden ayırık tutulduğunu ilâve edelim. Basın araçları ile, kitap ve gazete kağıtlarını gümrük vergisinden o güç koşullarda dahi muaf tutan 9 Aralık 1920 tarihli Kanun, ayrıca anmaya değer.

Henüz siyaset bilimcilerce tam adı konmamış son üç yıllık dönemde ise TBMM'ce çıkarılan 238 kanundan 69'u mali içerikli olup bunlardan 50'ye yakını genel ve özel bütçe kanunlarına ilişkindir. Bu dönem için en ivedi kanunlardan bir olan vergi reformu kanun tasarısı tüm partilerin parti programında olduğu halde, muhalefet partilerince engellenmesi adeta bir yarış konusu teşkil etmişdir.

3. C e z a H u k u k u

Kurtuluş yıllarında TBMM'nin çıkardığı 2 numaralı yasa «Hiyaneti Vataniye Kanunu» idi. Herkesin bir birini vatan hainliği ile suçlayabileceği, özellikle İstanbul Hükümetince vatanseverlerin vatan hainliği ile karalandığı bir ortamda Büyük Meclisin bu konuyu açıklığa kavuşturucu kanuna öncelik vermesi anlaşılır bir durumdur. Bu devrede ceza hukuku alanında 15 değişik kanunun çıkarıldığını görmekteyiz. Bunlardan biri, bütün «savurganlığa paydos» sloganlarına rağmen fiilen uygulanamayan, debdebeli düğünlerle ihlali gelenekleşen ve hukukçular için kanunların metrükiyetine güzel bir örnek olarak gösterilen 25.10.1920 tarihli 55 sayılı «Düğünlerde Meni İsrifat» kanunudur (sözü geçen yasa Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş bulunuyor, RG 8.5. 1967, No. 12 592).

17 Nisan 1922 tarihli, 222 sayılı kanunla, para cezalarının bir kalemde beş misline çıkarıldığını görmekteyiz. Bunun sebebi o zamanki yüksek enflasyon nedeniyle cezaların etkinliğinin azalmasından çok, devletin ekonomik kaynaklara acil gereksinimleriyle izah edilebilir. Buna karşılık 2248 sayılı ve 12.6.1979 tarihli kanunla para cezalarının ilgili kanunun çıkış tarihlerine göre 40 ile 3 misli nispetinde artırıldığını belirtelim.

Kurtuluş yıllarının ceza hukuku alanında son kanunu olan, «İzaleyi Şekavet» yani eşkiyalığın ortadan kaldırılması kanunu da ilgi çekicidir. Cumhuriyetten önce kırsal kesimlerde uzun geçmişi hatta devletin acizliği nedeniyle normal bir olgu olarak karşılanan eşkiyalığa yeni rejim son vermek istemiştir (Son on yıl içinde kırlardan şe-

hirlere taşan daha gelişmiş eşkiyalığa karşı ne yapıldığı veya yapılması gerektiği ayrı bir inceleme konusudur!) 18 Ekim 1923 tarihli ve 356 sayılı bu kanun eşkiyayı şu şekilde tanımlamaktaydı :

«Gasbı emval (aşya) veya ahzisar (izinsiz alma) veya suikast veya emniyeti dahiliyeyi ihlâl için hane, çiftlik, ağıl, köy, değirmen gibi mahaller basarak veya ihrak (yakarak) veya tahrip ederek veya öldürerek veya yollarda ve kırlarda soygunculuk yaparak veya adam kaldırarak veya işbu efalden birini veya bir kaçını irtikaptan dolayı mevkuf veya mahpus iken tevkifhane ve hapishaneden firar ederek müsellahan (silahlı olarak) dolaşmak suretiyle emniyeti ve asayiş münferiden veya müctemian (toplu halde) tehdit ve ihlal edenler şâki'dir».

Görüldüğü gibi o zamanlar eşkiyaların çalışma sahaları köy, ağıl, değirmen gibi kırsal alanlardı. Bugün bu eşkiya tanımına okul, işyeri, şehir, kasaba... gibi kelimeler ilavesiyle aynen kullanmak mümkündür.

4. A n a y a s a D ü z e n i

Bugün özellikle hukukçu olmayanlarca merak edilen bir konu da Osmanlı Meclisi Meb'usanınca yapılan eski hukukî tasarrufların, Ankara'da halk egemenliğine dayalı yeni meclisin toplanmasıyla akibetlerinin ne olduğudur. Ekte verdiğimiz kanunlar listesi kronolojik olarak incelendiğinde bunların, başlangıçtan itibaren meclise kaldırılmadıkça veya değiştirilmedikçe eski hukukî mevcudiyetleri, meclise örtülü olarak kabul edildiği görülür. Bu devletin devamlılığının bir sonucuydu.

TBMM'ce çıkarılan 3 sayılı kanun «icra vekillerinin teşkiline» ilişkin hususları düzenlemektedir; 7 sayılı, 7 Haziran 1920 tarihli kanunda İstanbul Hükümetince yapılacak hertürlü işlem, sözleşme ve andlaşmalara karşı açık tavır alarak bunları «keenlemyekün» yani geçersiz saymıştır. Kurtuluş yılları içinde idare hukuku sahasında önemli olabilecek 55 adet kanun çıkmıştır. Bunların büyük bir kısmı ulaşım ve vilayetlerin yönetimine, teşkilatlanmasına ilişkin bulunmaktadır.

1921 Anayasamız, (20 Ocak 1921 tarihli ve 85 kanun sayılıdır) kurtuluş yıllarının o zamanki koşullarından da etkilenerken kuvvetlerin birliği ilkesini benimsemiş, 1. maddede egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğu belirtildikten sonra, 2. maddede, bunun milletin yegane temsilcisi olan TBMM'ce kullanılıp gerçekleştirileceği düzen-

lenmişti. Her ne kadar cumhuriyet rejimi 29 ekim 1923 de resmen ilân edilmişse de, milletin hakimiyetine dayanan 1921 anayasası sistemini artık monarşik bir devlet şekli sayamayacağımızdan, cumhuriyetimizin örtülü olarak gerçek ilanının 20 Ocak 1921 tarihinde olduğunu söyleyebiliriz.

Tabii hukuk düşüncesinin etkisinde bulunan 20 Nisan 1924 tarihli anayasamız özü itibariyle 1921 anayasasının kuvvetler birliği ilkesini muhafaza etmiş ve birinci maddesinde tekrar tescil edilen cumhuriyetçi devlet şekli, 1961 anayasasıyla kuvvetlerin dengeli ayrımına dönüşerek bu günlere ulaşmıştır. 1950-60 yıllarının kötü politik deneyimlerinden yola çıkan ve çok iyi niyetlerle yaratılan 1961 anayasasının özüne uygun yolda uygulandığı (son bir kaç yılı yoğun anayasa değişikliği veya anayasanın dokunulmazlığı tartışmalarıyla geçirdiğimiz, özellikle devlet başkanın altı ayı aşkın bir sürede bile seçilemediği düşünülürse) söylenemeyecektir.

5. A f K a n u n l a r ı

1920-23 yılları arasında bugün için olağan sayılamayacak kadar çok sayıda kişisel af kanunu çıkarıldığını görmekteyiz. Çıkarılan af kanunu sayısının son 3 yılda yalnız 4 olmasına karşın, kurtuluş yıllarında 40'a ulaştığı ve ayrıca 3 kısmi, 1 tanede, genel af kanununun çıkarıldığı görülüyor. 26 Aralık 1923 tarihli 491 sayılı genel af kanunun, cumhuriyetin ilanından önceki tüm suçları kapsadığını görmekteyiz.

6. D ı ş İ l i Ő k i l e r

TBMM hükümetinin yaptığı ilk uluslararası sözleşmenin 21 Temmuz 1921 tarihli «Türkiye - Afganistan Muahedenamesi» olduğunu 140 sayılı kanundan anlamaktayız. Bu andlaşmanın girişinde yer alan şu sözcükler bugün için önemle anılmaya değer bulunmaktadır.

«Taraflarından birinin saadet ve felâketinin diğerinin saadet ve felâketini mucip olduğu kanaati ve imanı ile... mazideki gibi irtibatsız ve münferit kalmanın mümkün olmadığına hükmederek, bir vücudun azası gibi taraflardan birine gelecek reñç ve azardan (sıkıntı ve üzüntüden) diğer tarafın da müessir ve müteezzi (incineceği) olacağını tabii gören bu iki kardeş devlet ve millet... bir ittifak muahedenemesi akd etmeye karar vermişlerdir».

1. maddede taraflar birbirini bağımsız devletler olarak tanıdık-tan sonra 2. maddede şu sözcükler yer almaktadır :

«Âkit taraflar bütün şark milletlerinin azadi ve hürriyeti kâmileye (bağımsız ve tam özgür) ve hakkı istiklale malik olduklarını ve bunlardan her milletin bizatihi ve arzu ettiği her hangi bir usûl ve tarzı idareti hükümet ile kendisini idarede muhtar olduğunu... tasdik eder.»

Sözleşmenin 4. maddesi ise istilâcılara karşı açık bir tavır almaktadır :

«Âkid taraflardan her biri, şarkı istila ve istismar siyasetini takip eden her hangi emperyalist bir devlet tarafından diğerine vaki olacak tecavüzü bizzat kendine vâki olmuş addederek vesaiti mevcude ve mümkünəsiyle (imkanları) defeylemeyi kabul eder.»

O zamanlar için iki doğu ülkesi olarak örnek bir kardeşçe dayanışmayı simgeleyen bu andlaşmanın halâ tarafları bağlamaya devam edip etmediği düşünmeye değer.

Mücadele yılları esnasında 9 adet uluslararası sözleşmenin TBMM'ce onaylandığını görmekteyiz. Bunlar içinde en hayati önemi olan şüphesiz milli zaferimizi uluslararası hukukta tescil ettiren ve yalnız milli sınırlarımızı belirlemekle kalmayıp, ülkemizin, sosyal, kültürel ve ekonomik tüm uluslar arası ipoteklerden kurtaran 23 Ağustos, 1923 tarihli, 340-343 kanun sayılı «Lozan Sulh Muahedemesi»dir. Türkiyenin Suriye sınırı 20 Ekim 1921 tarihinde Ankarada imzalanan Türk-Fransız itilâfnamesiyle çizilmişti; bu itilâfname Lozan Sulh Andlaşmasında kısım I madde 3 ile onaylanmıştır. Sovyetler Birliği ile olan sınırimız ise 21 Temmuz 1921 Moskova ve 16 Mart 1922 Kars muahedemeleriyle belirlenmiş bulunmaktaydı.

7. A s k e r i K o n u l a r

Kurtuluş yılları içinde askeri alanda 59 kanun çıkarılmıştır; bu, genel sayı içinde ikinci sırayı işgal etmektedir. O, yılların doğal sonucu sayılabilecek bu duruma karşılık son üç yılda askerlikle ilgili sayılabilecek yalnız 8 Kasım TBMM'nce çıkarılmıştır. 13 Şubat 1922 tarihli 100 sayılı kanunun öğretmen ve öğrencilerin askerlik yükümlülüklerini harbin tüm ciddiyetine rağmen tecilini hüküm altına alması anılmaya değer bir husustur.

8. Ö z e l H u k u k

Hukukun diğer alanlarında olduğu gibi özel hukuk alanında da en yoğun kanunlaşma hareketinin olduğu yıllar şüphesiz 1925-1930 yıllarıdır. Başka ülkelerin bir kaç yüz yılda ulaştığı sonuca ülkemizin beş yıllık bir süreç içinde ulaştığını söylemek hatalı olmasa gerektir.

Bu süreç içinde Türk halkının sosyal-hukuki yaşantısını kökünden değiştiren 4 Nisan 1926 tarihli Türk Medeni Kanunu ile 8 Mayıs 1926 tarihli Türk Borçlar Kanunu, Roma-Cermen kökenli İsviçre Medeni Kanunu ve Borçlar Kanununun iktibası suretiyle gerçekleşmiştir. Kurtuluş yılları içinde özel hukuk alanına ilişkin olarak anılmaya değer yasal tasarrufa rastlayamamak doğal sayılmalıdır. Bu arada özel hukuka ilişkin sayılabilecek 14 adet yasanın çıkarılmış olduğu tespit edilmişse de bunların çoğu o zamanki âşar sistemine ve yurdu terk eden kişilerin malvarlığının idaresine ilişkindir.

Aradan geçen 55 yıllık süre içinde gerek Medeni Kanunumuzun gerekse Borçlar Kanunumuzun bir çok hükmü çağımızın sosyo ekonomik koşullarına uymaz hale gelmiştir. Örneğin banka faizlerinin %2 olduğu devirde borcunu ödemekte direnen borçluyu hiran önce ifaya zorlamak için Borçlar Kanununun 103. maddesice düzenlenen %5 gecikme faizi, banka faizlerinin %50 nin üzerine tırmandığı günümüzce acaba neye hizmet edebilir, bunu anlamak güçtür. Kaynak İsviçre kanununda nesep hukuk, eşya, hukuku, (özellikle müşterek mülkiyet) ve borçlar hukukunun taksitli satışlara ilişkin bölümü gibi alanlarda önemli değişiklikler yapılmıştır. Yeniden teşkil edilen Medeni Kanun Tâdil komisyonunun (bize göre düzeltme komisyonunun) evlenme yaşı gibi şekli hususlarla uğraşmak yerine bu çağdaş eğilimlerin ışığında Medeni Hukukumuzu çağa uydurduklarını görmek isteriz.

9. Atatürk ile İlgili Kanunlar

Kurtuluş savaşı yılları içinde çıkarılan büyük önderimiz Atatürkün şahsı ile ilgili olduğunu saptadığımız 6 kanun şunlardır :

Kanu No.	Tarih	Konu
1) 144	5 Ağustos 1921	TBMM Reisi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Başkumandanlık tevcihine dair Kanun
2) 153	19 Eylül 1921	TBMM Reisi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Gazilik ünvanı ita ve rütbei müşiri tevcihine dair kanun
3) 160	31 Ekim 1921	Başkomutanlık müddetinin temdidine dair kanun
4) 189	2 Şubat 1922	Başkomutanlık müddetinin temdidine dair kanun

- 5) 229 6 Mayıs 1922 Başkomutanlık müddetinin temdi-
dine dair kanun
6) 245 20 Temmuz 1922 Başkomutanlık müddetinin temdi-
dine dair kanun

1980 yılında çıkarılan 2302 sayılı kanun da, Atamızın 100. doğum yıl dönümünü kutlama konusunu düzenlemektedir.

10. TBMM'nin 57 yıllık çalışmasına genel bakış

Siyasi iktidarların yapısındaki önemli değişikliklere göre ayırdığımız çeşitli dönemlerde TBMM'ce çıkarılan kanunların sayısal dağılımı şu şekilde özetlenebilir:

1920—1923 yılları arası	: 365	1977—1980 yılları arası	: 238
1923—1938 yılları arası	: 3175		
1938—1950 (haziran) arası	: 2225		
1950—1960 yılları arası	: 1915		
1960— 61 yılı dönemi	: 491		
1961—1980 (1 kasım) dönemi	: 2334		
toplam = 10705			

Kanunların bu şekilde sayısal değerlendirme ve mukayesesi şüphesiz bizi sıhhatli sonuçlara götürmez. Hasan oğlu Mehmet Efendiye vatana hizmet tertibinden maaş bağlayan şekli nitelikli bir kanunla yüzlerce maddeden ibaret ve vatandaşlar arasında en önemli ilişkileri düzenleyen Borçlar veya Ticaret kanununun eş tutmak şüphesiz doğru olmayacaktır, biz yalnızca 50 yıla yakın geçmişi olan TBMM sinin kanun niteliğinde tasarruflarının kısa bir özetini yapmayı amaçlamış bulunuyoruz. Bunu belirttikten sonra meclislerimizden bu süreç içinde her yıl ortalama 180 üzerinde kanun çıktığını söylemek isteriz. 3 yıllık mücadele yıllarında bu ortalama 120 olup son yıllarda giderek azalarak 80 nin altına düştüğünü görmekteyiz. Bu düşüşü temel nitelikte bir çok kanun daha önceki yıllarda çıkarılmış olduğu ve dolayısıyla toplumumuzun 1923-1935 yıllarındaki gibi acil çağdaş kanunlara artık gereksinimi kalmadığı nedenine bağlayabileceğimiz gibi, Parlamentoda'ki güçlerin artık ülkemizin gereksinimi olan kanunları çıkarabilecek ehliyeti kayıp etmiş olma nedenine de bağlamak mümkündür. Ülkemizde sayısal olarak rekor seviyede yasanın bir buçuk yılda 491 adet olmak üzere 1960/61 yıllarında Milli Birlik Komitesi devrinde çıkarıldığını ilave edelim.

Yazımızda hareket noktası olarak aldığımız 3 yıllık milli mücadele devri ile son üç yılda çıkan kanunların konularına göre dağılımı şu şekilde sırlanmaktadır:

	1920-23	1977-80
Mali konular	: 11	69
Askeri kanunlar	: 59	13
İdare hukuku	: 55	25
Şahsi af	: 40	4
Kısmi af	: 3	3
Genel af	: 2	0
Sağlık-sosyal	: 17	25
Dış ilişkiler	: 15	21
Özel hukuk	: 14	13
Anayasa hukuku	: 11	8
Ceza hukuku	: 15	15
Eğitim	: 8	17
Usül hukuku	: 9	7
Şahsi kanunlar	: 4	8
Atatürkle ilgili	: 6	1

EK :

23 Nisan 1920 ile 30 ekim 1923 tarihleri arası Türkiye Büyük Millet Meclisince çıkarılan Kanunların listesi kanun numarası başlıkları ve tarihleri gösterilerek aşağıda arz edilmektedir :

1. Ağnam Resmi Kanunu, 23 Nisan
2. Hıyaneti Vataniye Kanunu, 29 Nisan
3. TBMM İcra Vekillerinin sureti intihabına dair kanun, 2 Mayıs
4. Muvakkat temyiz heyeti teşkiline dair K., 7 Haziran
5. Piyade süvari sınıfından mürekkep olmak üzere jandarma müfrezesi teşkili hakkında K., 7 Haziran
6. Matbuat ve İstihbarat Müdiyeti Umumiyesi teşkiline dair kanun, 7 Haziran
7. 16 mart 1920 tarihinden itibaren İsatnbul Hükümetince akdedilen bilcümle mukavelat uhudat ve sairenin keenlemyekün addi hakkında K., 7 Haziran
8. Gümrük Resminin beş misline iblağına dair K., 28 Temmuz
9. Mülkiye harcırah kararnamesine tevkifan verilmekte olan umum harcırahlardan yüzde kırk tenzilat icrasına dair kanun 2 Ağustos
10. Araziye Resminin onbeş misline iblağına dair kanu, 2 Ağustos
11. Maden kömüründen alınacak ihracat resmi hakkında kanun 2 Ağustos

12. Aşarın Teslise raptı hakkında kanun, 2 Ağustos
13. Bağdat demiryolu hattının maaşat ve masarifatı için doksan altı bin liranın sarfı hakkında K., 2 Ağustos
14. Anadolu Hattı memurlarının mütedahil maaşlarının tesviyesi hakkında kanun, 2 Ağustos
15. Anadolu şimendifer idaresinin maaşat ve masarifatı için yüz kırk beş bin liranın 1336 senesi bütçesinden sarfı hakkındaki kanun, 2 Ağustos
16. Memaliki müstahlasa ahalisinden temettü ve akarat verigilerinin ve tahcirden avdet edenlerden temettü ve akar ve emlak ve arazi vergileri küsuratı menzumeni israfı hakkında kanun, 2 Ağustos
17. Muaddel usulü muhasebesi umumiyet kanunu muvakkatinin yirmi ikinci maddesinin tadiline dair kanun, 5 Eylül
18. Nisabı Müzakere Kanunu 5 Eylül
19. Memaliki Meşgule Mualliminin ve Memurin Maaşatı hakkında Kanun, 6 Eylül
20. Altı Aylık Muvakkat Bütçe Kanunu, 11 Eylül
21. Firariler Hakkında Kanun, 11 Eylül
22. Meni Müskirat Kanunu, 14 Eylül
23. İhracat Rüsmü Kanunu, 20 Eylül
24. Temettü Kanunu, 21 Eylül
25. Kaymakam Tahir Beyin Ailesine Maaş Tahsisi hakkında Kanun 23 Eylül
26. Tuz Resmi Kanunu, 23 Eylül
27. Siirt Sancağının Müstakil Olmasına Dair Kanun, 26 Eylül
28. İstiklâl Muhakemeleri Kanununun birinci Maddesine müzeyyel Kanun, 26 Eylül
29. Damga Resminin tezyidi Hakkında Kanun, 28 Eylül
30. Aşar Mültezimlerinden Edayı Deyn edenlerin Emlakı Merhune ve Mütefevizelerinin İadesine dair Kanun, 29 Eylül
31. Sigara Kağıdı İstihkak Resmini Tezyidi hk. K., 30 Eylül
32. Kibrit İstihkak resminin Tezyidi Hakkında K., 30 Eylül

33. Oyun Kağıtlarından Alınmakta Olan İstihkak resminin tezyidi hakkında kanun, 30 Eylül
34. Eylül 1292 tarihli belediye kanununa Müzeyyel Kanun, 2 Ekim
35. Müessesatı diniye ve sıhhiye eşyanın gümrük resmine tabi tutulmasına dair kanun, 6 Ekim
36. Ziraat Bankası Muvakkat Bütçe Kanunu, 6 Ekim
37. Mekatibi Askeriye Talebiyiyle İhtiyat Zabıt namzetlerine verilecek zamaimi fevkalade hakkında kanun, 6 Ekim
38. Tebabeti Adliye Kanunu, 11 Ekim
39. Batakılık Kanunu, 11 Ekim
40. Aksaray Kazasının Müstakil Liva haline ifraına dair kanun, 14 Ekim
41. Matbuat ve İstihbarat Müdriyeti Umumiyesi Muvakkat Bütçe Kanunu, 25 Ekim
42. Seferberlik ve Cephe Zammı Maaş Kanunu, 25 Ekim
43. Harb Kazançları Vergisinin Tahsiline dair Kanun, 25 Ekim
44. İşgal Dolayısıyla terki mevkie mecbur olan memurin ve ailelerine harcırah itası hakkında kanun, 27 Ekim
45. Teşrinisani ve kanunievvel aylarına mahsus bütçe kanunu 30 Ekim
46. Hazinei hasaya ait bulunan emlak ve arazi muamelatı tasarru-fiyesine dair kanun, 1 Kasım
47. İcra Vekilleri kanununun ikinci maddesine muadil kanun, 4 Ekim
48. Emlak ve arazi ve temettü vergisi tezkere esmanın tezyidi hakkında Kanun, 9 Kasım
49. İspartanın Keçiborlu Kükürt fabrikası ile Ereğli Maden İdaresi Maaşat ve masarifatı hakkında Kanun, 15 Kasım
50. Sovyet Hükümeti nezdine gönderilecek heyeti sefarete diğer şehbenderlik ve mümessillikler maaşat ve muhassatları hakkında kanun, 20 Kasım
51. Hariciye Bütçesine tahsisatı mesture tertibinden on beş bin liranın zammına dair kanun, 20 Kasım
52. Moskovaya gidecek heyeti sefaret harcırahları hakkında Kanun, 20 Kasım

53. Tetkikatı İlmîyede bulunmak üzere gönderilecek heyetin tahsisatı mektualarına dair kanun, 20 Kasım
54. Memaliki ecnebiyede bulundurulacak zabitan ve ateşmiliterle efrat muhassasatı hakkında Kanun, 20 Kasım
55. Dügünlerde Meni İsrifat kanunu, 25 Kasım
56. Sulh Hakimleri kanunu muvakatının üçüncü maddesini muadil maddei kanuniye, 27 Kasım
56. Oyun kağıtlarından alınan rusumu istihlakîyenin tezyidine dair 30 Eylül 1336 tarihli kanuna müzeyyel kanun, 27 Kasım
58. Senei haliye ağnam remine bir misli zamma dair K. 27 Kasım
59. Tedavülden kaldırılacak meskulatı mağşuşenin temdidî tedavülü hakkında kanun, 27 Kasım
60. Sicili Nüfus Kanununun 42 ve 43. maddelerini muadil kanun 27 Kasım
61. Kıymetli Mukaddereli mekatip ile posta paketlerinin ücreti teminiyesinin tezyidi hakkında kanun, 27 Kasım
62. İdarei Umumiyei Vilayat kanununun yüz ikinci maddesi fıkrâi ahiriyesinin ilgasına dair kanun, 27 Kasım
63. Hudut Sihiye idaresiyle tekaüt sandığına ait rüsumun tezyidi hakkında kanun, 27 Kasım
64. Ankara merbut Çubukabat ve Zir nahiyelerinin kaza haline ifrağına dair kanun, 27 Kasım
65. Firariler hakkındaki 11 Eylül 1336 tarihli kanunun ikinci maddesine muadil kanun, 27 Kasım
66. İstiklal madalyası kanunu, 29 Kasım
67. Müdafaai Milliye bütçesine üç milyon lira ilavesine dair kanun 4 Aralık
68. Gireson müstakil livası teşkiline dair kanun 4 Aralık
69. Ordu Müstakil livası teşkiline dair kanun, 4 Aralık
70. Genç sancağının müstakilen idaresi hakkında kanun, 9 Aralık
71. Matbaa alat ve edavatiyle kitap ve gazete kağıtlarının gümrük resminden istisnasına dair Kanun, 9 Aralık
72. Muaddel usulü muhasebei umumiye kanunu muvakkatinin 32

- ve 34. maddelerinin tadiline dair kanun, 9 Aralık
73. Ziraat Bankasının teşrinisani ve kanunuevvel aylarına mahsus muvakkat bütçe kanunu, 11 Aralık
74. Hariciye Bütçesine on beş bin lira zammına dair kanun, 11 Aralık
75. Nafia Bütçesine on altı bin lira zammına dair kanun, 11 Aralık
76. Talimgahtan neşet eden efendilere ellişer lira
77. Zonguldak memurini maaşatına zamaim icrasına 23 Aralık
78. İlisu, Devecidağı ve Artıkova kazaları teşkiline dair kanun, 23 Aralık
79. Matbuat Müdüriyeti umumiyesinin Hariciye Vekaletine raptına dair kanun, 25 Aralık
80. Urfa mutasarrıfı Nusret Bey ailesine maaş tahsisine dair kanun 25 Aralık
81. Kanunusani ve Şubat aylarına mahsus avans kanun, 29 Aralık
1921 yılında Çıkan kanunlar (1337)
82. Linyit Kömürü ihracı hakkında kanun, 8 Ocak kanunusani
83. Hariciye Vekaleti Bütçesine yedi bin beşyüz lira ilavesine dair kanun, 17 Ocak
84. Hariciye vekaleti bütçesine münakale ve zamaim icrasına dair kanun, 17 Ocak
85. Teşkilatı esasiye Kanunu, 20 Ocak
86. Ankara Sivas hattının kömür ve odun ihtiyacı için nafia bütçesine zamaim icrasına dair Kanun, 24 Ocak
87. Emniyeti Umumiye bütçesinden münakale icrasına dair kanun, 26 Ocak
88. Jandarma Bütçesine münakale icrasına dair kanun, 26 Ocak
89. Posta Telgraf Müdüriyeti Umumiyesi bütçesine zamaim icrasına dair kanun, 3 Şubat
90. Firenginin men ve tahdidi sirayeti hakkında K. 5 Şubat
91. Tedariki vesaiti nakliye kanununun yirmi ve yirmibirinci mevadı muadelesi yerine kaim kanun, 5 Şubat
92. Sinopta tersane namı ile mevcut mahallin belediyesine terkine dair kanun, 5 Şubat

93. Antep Kasabasının Gaziantep tesmiyesi hakkında K., 8 Şubat
94. Seyyar Jandarma müfrezesinin ilgası hk. K. 10 Şubat 1920
95. Hacı Şerif oğlu Halilin bekiyei müddeti cezaiyesinin affı hakkında Kanun, 10 Şubat
96. Merzifon, Havza, Çalatlî tarikının turuku umumiye meyanına ithali hakkında kanun, 14 Şubat
97. Taşucu, Silifke, Mut, Karaman ve Afyonkarahisarî, Sandıklî, Dinar, Baladız tariklerinin turuku umumiye meyanına ithaline dair kanun, 14 Şubat
98. Nisabî Müzakere kanununun 6. ve 8. maddeleri makamına kaim kanun, 17 Şubat
99. İdareyi Umumiye vilayat kanununun 116. ve 140. maddeleri makamına kaim kanun, 21 Şubat
100. Muallim ve talebelerin askerlikten tecilleri hakkında kanun 21 Şubat
101. 1336 senesi evkaf bütçe kanunu, 19 Şubat
102. Tarik Bedeli naktisi hakkında kanun, 21 Şubat
103. 1336 senesi müvazenei umumiye kanunu, 28 Şubat
104. Avans Kanunu 28 Şubat
105. Jandarma süvari alayları için muktazi seksen bin liranın sarfına dair kanun, 10 Mart
106. Sevkiyat efrat ve küçük zabıtana verilecek yevmiyeler hakkında kanun, 19 Mart
107. Bozkır kaymakamı Demir Asaf Beyin ailesine maaş tahsisi hakkında kanun, 19 Mart
108. İkinci avans kanunu 24 Mart
109. Devairi resmiye lüzumu olan ve fukarayı ahaliye tevzi edilecek mahrukat ile ciheti askeriyece lüzumu olan telgraf ve telefon direkleri ve mahrukatının bila müzayedetarifi bedeli üzerinden resim alınarak ita edilmesine dair kanun, 26 Mart
110. Anadolu Bağdat Demiryolları nakliyat tarifesinin altı misline iblağına dair Kanun, 9 Nisan
111. 1337 Müdafaai milliye bütçesinin askeri fabrikalar kısmındaki faslı mahsustan «329 D» faslına bir milyon liranın münakalesine dair kanun, 21 Nisan

112. 23 Nisanın Milli bayram addine dair kanun, 23 Nisan
113. Ordu Maaşatı ile cephe zamanlarının sureti tesviyesini mübeyyin kanun, 28 Nisan
114. Zonguldak Ereğli havtai Fahmiyesinde mevcut kömür tozlarının amele menfaii umumiyesine olarak fürhtuna dair K., 28 Nisan
115. Erzurum - Erzincan ve Samsun - Havza Şimendifer hututunun inşaatı ve Kızılırmak nehrinin masarifi istikşafiyesi hakkında Kanun, 28 Nisan
116. Hayvan Tazminatı hakkında kanun, 28 Nisan
117. Edirne Teşkilatı Adliye kanununun altıncı maddesinin tadiline dair kanun, 30 Nisan
118. Muamelatı ittihamiyenin ilgası hakkında kanun, 30 Nisan
119. 28 şubat ve 24 mart 1337 tarihli avans kanunlarına müzeyyel kanun, 30 Nisan
120. Vilayati müstahlasa ahalisine verilmiş olan tohumlukların affı hakkında kanun 30 Nisan
121. Ordu - Sivas tarikinin turuku umumiye meyannına ithaline dair kanun, 30 Nisan
122. Gümrük tarifesinin «B» ve «D» cetvelleri hakkında K. 7 Mayıs
123. Askeri istifa ve tekaüt kanununun on ikinci maddesine muaddil kanun, 16 Mayıs
124. Tokatta emlaki emiriyeden metruk kalhanenin bedeli mukadder mukabilinde mahalli belediyesine terki hakkında K., 16 Mayıs
125. Mardinin Hetek Karyesinden Musa oğlu İsanın Bakıyeimüddeti cezaiyesinin affına dair kanun, 28 Mayıs
126. Giresun Zınc Oğlu Temelin bakıyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun, 28 Mayıs
127. Posta ve Telgraf ücretlerinin teyidi hakkında K., 30 Mayıs
128. Hekimhan kazası namı ile bir kaza teşkili hk. K., 20 Haziran
129. Muhacirin sevkleri için muktazi 150.000 liranın avans olarak itasına dair kanun, 25 Haziran
130. 2 Temmuz 1337 tarihli avans kanunu, 2 Temmuz
131. Şurayı Devletin memurun muhakematına mütealik vazifesini sureti ifası hakkında kanun, 4 Temmuz

132. Kıtaatı askeriyeden elbise ve techizatı askeriyelerle firar eden efradın zaman ile mükellefiyetleri hakkında kanun, 7 Temmuz
133. Anavatana İltihat eden arazide icra edilecek teşkilatı mülkiyeye dair kanun, 7 Temmuz
134. Hakimi münferit kanunun bazı mevadını muaddil K., 14 Temmuz
135. Darülharpte hüsnü hizmet ve yararlık ibraz eden mahkumunun affına dair kanun, 14 Temmuz
136. Nüfus vukuatının altı ay müddetle cezayı naktiden muafiyetine dair kanun, 16 Temmuz
137. Hudut sıhhiye idaresile tekaüt sandığına ait rüsumun tezyidi hakkında 28 teşrinî sani 1336 tarihli kanun muaddil kanun 16
138. Garp cephesinde bilfiil harekatı askeriye sahası olan mevakiye münhasır olmak üzere aşarın sureti cibayetine dair kanun 16 Temmuz
139. Muafiyeti askeriye vergisi hakkında kanun, 21 Temmuz
140. Türkiye Afkanistan muahedenamesi hakkında K., 21 Temmuz
141. Türkiye-Rusya muahedenamesi hakkında K., 21 Temmuz
142. Türkiye ile Rusya beyninde münakit üsera mukavelenamesi hakkında kanun, 21 Temmuz
143. İhracat resminin ilgasına dair kanun, 3 Ağustos
144. TBMM Reisi Mustafa Kemal Paşaya Başkomutanlık tevcihine dair Kanun, 5 Ağustos
145. Elviyei selasede vergilerin sureti cibayetine dair K., 11 Ağustos
146. Bodur oğlu Ahmetin müddeti bakiyei mahkumiyetinin affına dair kanun, 27 Ağustos
147. Müftülerin takaütten istisnası hakkında kanun 27 Ağustos
148. Kanunu cezanın 242 ve 243. maddelerini muaddil K, 1 Eylül
149. Van Vilayeti dahilinde iki nahiyenin lağvı ile Zilan deresi ve Sarı Su namı ile iki nahiyeye teşkili hakkında kanun, 3 Eylül
150. Usulü muhakemei şeriye kararnamesinin yedinci maddesine ilave edilen mevaz hakkında kanun, 5 Eylül
151. Ereğli havzai famiyesi maden amelesinin hukukuna müteallik kanun, 10 Eylül

152. TBMM Takdirnamesi ile usulü taltif hakkında K., Eylül
153. TBMM Reisi **Mustafa Kemal Paşa** Hazretlerine Gazilik ünvanı ita ve rütbei müşiri tevcihine dair kanun, 19 Eylül
154. Dersim hapishanesinde mahpus Zeyno Zade Ali Bey Oğlu Bekonun bakiyei müddeti cezaiyesinin affı hakkında K., 19 Eylül
155. Taklibi hükümet maddesinden dolayı Ankara İstiklal Mahkemesince 9 mayıs 1337 tarihinde mahkum edilenlerin bakiyei müddeti cezaiyelerinin affına dair kanun, 29 Eylül
156. 8 Ağustos 1335 tarihli tahsili enval kanunun üçüncü maddesinin tadiline dair kanun, 1 Ekim teşrihi evel.
157. Amasyadaki Şefkati islamiye yurdu için Sıhhiye ve Muaveneti İctimaiye bütçesinden 5 bin lira tahsisat kabulüne dair kanun 15 Ekim
158. Şeyh Eşref meselesinde alakadar olanların afına dair kanun 20 Ekim
159. Hıyaneti Vataniye cürmünden mahkum Yenişehirli Ethem Paşanın bakiyei müddeti mahkumiyetinin affı hakkında K., 20 Ekim
160. Başkomutanlık müddetinin 5 teşrisaniden itibaren üç mah. daha temdidine dair kanun, 31 Ekim
161. Düşmandan istirdat edilen ve edilecek olan mahaller ahalisine muavenet hakkında kanun, 31 Ekim
162. İzinnamesiz ikti nikah ve izdivaçtan maznun ve mahkum olanların affına dair kanun, 3 Kasım teşrinisani
163. Sulh hakimleri kanununun 4. maddesinin tadiline dair K., 3 Kasım
164. Vilayeti müstahlasa ahalisine verilmiş olan tohumların affı hakkında kanunun birinci maddesine müzeyyel kanun, 10 Kasım
165. Gümrük tarife kanununun temini meriyeti hakkında K., 17 Kasım
166. Bayiye hakkında ve gişe memurlarının malul gazilere tahsisi hakkında kanun, 19 Kasım
167. Dahiliye Vekaletinin 1337 senesi bütçesine 151. fashının birinci memurin harcırahı maddesine 30 bin lira tahsisat itası hakkında kanun, 3 Aralık Kanunuevvel
168. Affı Umumi hakkında kanu, 5 Aralık
169. Gazi Antep ahalisine muavenet hakkında kanun, 8 Aralık

170. Hıyaneti Vataniye mücriminden bir kısmının affına dair kanun
19 Aralık
171. Umum Jandarma Komutanlığının seneyi haliye bütçesine sam-
edilen tahsisata dair kanun, 19 Aralık
172. Emniyeti Umumiye Bütçesine zamaim icrasına dair K., 20 Aralık
173. Nafia Bütçesine zamaim icrasına dair kanun, 20 Aralık
174. Adana leyli sultanisi ile Gaziantepteki Ticaret İddadisi için Maa-
rif Vekaletinin 1337 bütçesine tahsisat ilavesine dair K., 22 Aralık
175. Münhasıran gümrük muamelatı teftiş için Maliye Vekaletine
dört müfettişlik ihtası hakkında kanun, 22 Aralık
176. Posta Müdüriyeti umumiyesi bütçesine zamaim icrasına dair ka-
nun 24 Aralık
177. Şurayı Devletın memurın muhakkematına müteallik vazifesinin
sureti ifası hakkındaki kanuna müzeyyel kanun, 31 Aralık
1922 (1338) Yılı Kanunları
178. Ciheti askeriye emrinde bulunan lagar hayvanatın bila bedel
muhtacını zürraa itası hakkında kanun, 5 Ocak Kanunusani
179. Sülusan müddeti cezaiyelerini ikmal eden mahkumenin afları-
na ve işgal olunan mahller ahalisinden maznun ve müttehem
olan cünha ve cinayet erbabı haklarındaki hukuku umumiye da-
valarının teciline dair kanun, 7 Ocak
180. But kasasının kale mahallesinde maamüştemilat bir kıta haman
arsasının Mut kazası belediyesine terkine dair kanun 14 Ocak
181. Divanı Harpçe idama mahkum Keşfinin Çengelli Karyesinden
Bekir oğlu Hasanın affına dair kanun, 19 Ocak
182. İşkodralı Arap Cemilin Bakıyei müddeti cezaiyesinin affı hak-
kında kanun, 19 Ocak
183. Tecili takibat hakkında kanun, 21 Ocak
184. Buhara mümessili ve maiyeti erkani maaş ve tahsisatı karşılığı
olarak hariciyenin 1337 bütçesine zamaim icrasına dair kanun
23 Ocak
185. 1337 senesi Posta ve Telgraf Müdüriyeti bütçesine 40 bin lira tah-
sisatı munzama icrasına dair kanun, 23 Ocak
186. Anadolu ile daimi ittihat memaliki ecnebiye arsında müati posta
müraselatının tezyidi ücretine dair kanun, 23 Ocak

187. Konya Darüleytamı için 1337 Sıhhiye ve Muaveneti içtimaiye bütçesine zamaim içrasına dair kanun, 28 Ocak
188. Müdaafayı Milliye bütçesine iki milyon lira avans itasına dair kanun, 30 Ocak
189. Başkomutanlık müddetinin 5 şubat tarihinden itibaren üç mah daha temdidine dair kanun, 4 Şubat
190. 1337 Hariciye Vekaleti Bütçesine 160 bin lira tahsisine munzam- ma ilavesi hakkında kanun 6 Şubat
191. Seneyi haliye dahiliye Vekaleti bütçesinin 151. faslının 4. tahsi- satı muhtelif maddesine ilave 4010 lira tahsisat itasına dair kanun 7 Şubat
192. 1338 senesi emlak ve temettü vergileriyle ağnam resminin ve harp kazançları vergisinin sureti tahsiline dair kanun 21 Şubat
193. Bolu hapishanesinde mahpus Bakkal Hasan bin Mustafanın müddeti cezaiyesinin affına dair kanun 23 Şubat
194. Ferağ ve İntikal harçlarının tadilini mutazammın 27 şubat 1329 tarihli kanunu muvakkate müzeyyel 21 teşrini evvel 1335 tarihli kararnamede muayyen müddetin inkizasından itibaren bir se- ne daha temdidi hakkında kanun, 25, Şubat
195. Zahire ithalatında alınmakta olan gümrük resmi hk.K., 26 Şubat
196. Koçkiri hadisesinde duçarı sefalet olanlara verilecek tohumluk ve yemeklik hakkında kanun, 26 Şubat
197. 1338 seneyi muvazeneyi umumiye kanun 26 Şubat
198. 1338 senesi avans kanunu
199. Teyyarecilere verilecek müferrika tahsisati hk. K., 9 Mart
200. Tahsisatı fevkalade kanununa müzeyyen kanun, 9 Mart
201. Seferberlik ve cephe zammı maaş kanununa muaddil kanun 11 Mart
202. Makam maaş ve müteferrikası hakkında kanun , 11 Mart
203. Emirbey ve seyis Neferleri hakkında kanun 11 Mart
204. Seferberlikte mali zati binek hayvanatının iaşesine dair kanun 11 Mart
205. Zabitandan kıdamli yüzbaşı ve memurin mensubini askeriyeden maaşca muadilleri için melbusat ve techizat bedeli itası hakkın- da kanun 12 Mart

206. Türkiye-Ukrayna muhadenet ve uhuvet akitnamesi hakkında kanun 16 Mart
207. Türkiye, Ermenistan, Azerbeycan ve Gürcistan muahedenamesi hakkında kanun 16 Mart
208. Kocakafa oğlu İbrahim'in bakiyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun, 6 Nisan
209. Alikiri oğlu Alinin bakiyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun 6 Nisan
210. Emrazoğlu Hasanın bakiyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun 6 Nisan
211. Hariciye Vekaletibütçesine vazifeyi mahsusa ile Ukraynaya gidecek heyetin masarifi seferiye ve zaruriyesine karşılık olmak üzere zam icrası hakkında kanun 8 Nisan
212. Harbi Umumi esnasında kura ahalisine zimmet kayıt olunan aşarın sureti cibayeti hakkında kanun 8 Nisan
213. Kars - Ardahan - Boçka - Hopa tarikinın turuku umumiye meyhanına ithaline dair kanun 11 Nisan
214. Beyazıt kıvasına ithal olucak zahair hakkında kanun 11 Nisan
215. Sigara kağıtları, kibrit ve kav kutularının istihkak resmine 12 ve 14 mart 1334 tarihli kanunlarına müzeyyel kanun 15 Nisan
216. Murakibi Bahriyeden alınacak rusum hakkında kanun 15 Nisan
217. İstihkak resmi hakkında kanun 15 Nisan
218. Zabıtai saydiye nizamnamesini muaddil kanun 16 Nisan
219. Şehbenderhaneler rusmunun tezyidi hakkında kanun 16 Nisan
220. Kibrit istihkak resminin tezyidi hakkında kanun 16 Nisan
221. Sigara kağıdının istihkak resminin tezyidi hakkında K. 16 Nisan
222. Cezai naktilerin beş misline iblağına dair kanun 17 Nisan
223. Mükellefiyeti nakliyeyi askeriye kanunu 18 Nisan
224. Memaliki müstahlaradan firar veya guyubet eden ahalinin mallarının hakkında kanun 20 Nisan
225. Çivrilin Barakalar Karyesinden Mustafaoğlu Halilin idam cezasının affına dair kanun 24 Nisan

226. Arapsunun rum mahallesinden Dimitri kızı Timya hakkındaki hükmün refine dair kanun 24 Nisan
226. Vazifeyi mahsusa ile Ukraynaya gidecek heyetin mesarifi zaruriyesine karşılık olmak üzere 1338 seneyi hariciye vekaleti bütçesine mevzu tahsisat kanununa müzeyyel kanun 25 Nisan
228. Müecciliyeti askeriye vergisi hakkında kanun 26 Nisan
229. Başkomutanlık müddetinin 5 mayıs 1338 tarihinden itibaren üç mah daha uzatılması hakkında kanun 6 Mayıs
230. 1338 senesi ikinci avans kanunu 6 Mayıs
231. Harp kazançları vergisi kanununun 27. maddesinin 1. fıkrasına muaddil kanun
232. İbrahim Oğlu Mustafanın affına dair kanun 15 Mayıs
233. Halil oğlu Kasımın bakiye müddeti cezaiyesinin affına dair kanun 15 Mayıs
234. Keçi oğullarından Ahmet oğlu Kemalın affına dair K. 15 Mayıs
235. Mustafa oğlu Alinin affına dair kanun 15 Mayıs
236. Ali oğlu Velinin affına dair kanun 15 Mayıs
237. Divanı Temyizi Askeri teşkiline dair kanun 20 Mayıs
238. Zahire ithalatından alınan gümrük rüsumunun temdidi meriyetine dair kanun 18 Haziran
239. Meccaen kereste katına müsaade itasına dair kanun 18 Haziran
240. Elviyei selasede vergilerin sureti cibayetine dair K. 2 Temmuz
241. 1338 senesi üçüncü avans kanunu 3 Temmuz
242. Ziraat Bankası bütçe kanunu 6 Temmuz
243. Emir Osman oğlu Mehmedin bakiye müddeti cezaiyesinin affına dair kanun 8 Temmuz
244. TBMM Reisi Müşir Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine Başkomutanlık tevcihi hakkında kanun 20 Temmuz
245. Müecceliyeti askeriye vergi kanununu muaddil K. 26 Temmuz
246. İktisat Vekaleti bütçesine otuz bin lira ilavesine dair kanun 26 Temmuz
247. Garp Cephesinde bilfiil hareketi askeriye sahasında olan mevaki aşarı hakkında 16 temmuz 1337 tarihli kanunun temdidi meriyetine dair kanun 31 Temmuz

238. İstiklal mehakimi hakkında kanun 31 Temmuz
249. Dördüncü Avans Kanunu 21 Ağustos
250. Harp Kazançları vergisinin tahsiline dair olan 25 teşrini evvel 1336 tarihli kanunna tezyil eden Kanun 23 Ağustos
251. Zonguldak memurları maaşına zamaim icrasına dair 23 kanunu-evvel 1336 tarihli kanunun ilgası hakkında kanun 23 Ağustos
252. Malulini guzatın terfih ve ikdarı hakkında kanun 24 Ağustos
253. Türkiye dahilinde açılmış ve açılacak mıntıka ziraat mekteplerinin Ziraat Bankası tarafından idaresine dair K. 24 Ağustos
254. Askeri tekaüt ve istifa kanuna müzeyyel K. 28 Ağustos
255. Mehmed oğlu İsmail ve beş refikinin idam cezalarının affına dair kanun 30 Ağustos
256. Haşan oğlu Ahmedin idam cezasının affına dair K. Ağustos
257. Beşereli Mustafa efendinin affı hakkında kanun 7 Eylül
258. 1338 senesi Dahiliye bütçesinin harcırah maddesine dair kanun 9 Eylül
260. 28 Şubat 1338 tarihli avans kanununun 3. maddesinin ilgasına dair kanun 11 Eylül
261. Ekmekçi Saip oğlu kara Mehmedin bakıyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun 13 Eylül
262. Battal ile Molla Alinin bakıyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun 13 Eylül
263. Değirmenci oğullarının Akif oğlu Saidin bakıyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun 13 Eylül
264. Kadı oğlu hacı Mehmed bin Mevludun bakıyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun
265. Ereğlinin Kirmanlı mahallesinde mukim Ahmedin bakıyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun 16 Eylül
266. Beşinci avans kanununun 20 Eylül
267. Düşmandan İstihlas edilmiş ve edilecek mahallere muavenet hakkındaki 31 teşrinievvel 1337 tarihli kanuna müzeyyel kanun 25 Eylül
268. Sinopta tersane namı ile mevcut arazinin belediyeye terkine dair kanuna zeyl. 9 Ekim Tesrinievvel

269. Altıncı avans kanunu, 9 Ekim (Teşrini evvel)
270. Ankara mebusu sabıki Atıf Bey'e Hidamatı Vataniye tertibinden 1000 kuruş maaş bağlanmasına dair kanun, 14 Ekim
271. Boğazlayan kaymakamı Baki Kemal Bey ailesine Hidamatı Vataniye tertibinden maaş tahsisine dair kanun, 14 Ekim
272. Nisabı Müzakere Kanununun yedinci maddesine muaddil kanun 16 Ekim
273. Hasbelluzum celp veya bir mahalle izam kılınacak imalatı harbiye sivil ustalarıyla levazımatı umumiye fabrikatı ve müessesatı sanatlarına harcırah itasına dair kanun, 18 Ekim
274. Mustafa Oğlu Osmanın affına dair kanun, 18 Ekim
275. Yahya Kaptan ailesine Hidamatı Vataniye tertibinden bin kuruş maaş tahsisine dair kanun, 19 Ekim
276. Konya Bidayet Mahkemesi reisi İhsan ve azadan Sabit ve Rafet Efendiler hakkındaki hükmün refine dair kanun, 28 Ekim
277. Elazizin Helezor karyesinden Hasan Oğlu Yusuf Ağanın hukuku medenisinin iadesine dair kanun, 28 Ekim
278. Devairi Belediye Rüesasının sureti intihabına dair K. 30 Ekim
279. Sulh Heyeti Murahhasası masarifine dair K. 3 Kasım (Teşrinisani)
280. Anadolu ve Bağdat ve Uşak Afyonkarahisar Demiryolları tarifesi hakkında kanun, 8 Kasım
281. İstilazedelere tavizen verilecek tohumluk bedeli hakkında kanun, 13 Kasım
282. Yunanlılardan tahlis olunan mahallerde menhubat komisyonlarının sureti teşkili ile vezafine dair kanun, 20 Kasım
283. Hamit Oğlu Yusufun bakiyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun, 23 Kasım
284. Şurayı Evkaf hakkında maddeyi münferide K. 7 Aralık (Kanunuevvel)
285. Üç milyon lira avans itasına dair kanun, 9 Aralık
286. Binbaşı Ömer Lutfi Efendinin cürüm ve bakiyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun, 9 Aralık
287. Esbak Amasya müdei umumiyesi Süleyman Efendinin bakiyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun, 9 Aralık

288. Hayrullah ve Alinin bakiyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun, 13 Aralık
289. Yedinci Avans Kanunu, 14 Aralık
290. Çilli Oğullarından İbrahimin bakiyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun, 20 Aralık
291. Evkaf Vekaletinin Hidamatı Umumiyesinin ifası için avans itasına dair kanun, 20 Aralık
292. Mustafa Oğlu Ali Paşanın bakiyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun, 23 Aralık
293. Şeriye ve Evkaf bütçesine munakale icrasına dair K. 27 Aralık
294. Sulh Heyeti Murahhasası masarifatı için tahsisatı munzama ilavesına dair kanun, 27 Aralık
1923 (1339) Yılı Kanunları
295. Müsakafat Vergisi ve Ağnam Resmi ile Gümrük Tarifesinin tadiline ve 15 Ağustos 1326 tarihli kanunun ilgasına ve memaliki müstahlasa aşar muamelatına ve aşar mültezimlerinden edayı deyn edenlerin emlaki merhune müteferrizlerin iadesine ve aşar nizamnamesine ve vilayetlerin hisei menafi ve maarifine ve tömbekiler beyyiye ve istihlak resmine ve 9 Kanunuevvel 1338 tarihli Avans Kanununa bir madde ilavesine dair kanun, 7 Ocak (Kanunusani)
296. İstanbul Avans Kanununa müzeyyel kanun, 13 Ocak
297. İstihlas edilen mahallerdeki Ziraat Bankaları Varidat ve masarifatına dair kanun, 15 Ocak
298. BMM bütçesine zamaim icrasına dair kanun, 18 Ocak
299. İstanbul Vilayeti ile düşmandan istihlas edilen mahallerin aşar hisei ianesi hakkında kanun, 18 Ocak
300. Memurin Muhakkematına Müteallik Vezaifin Surati İlgası Hakkındaki 4 Temmuz 1337 tarihli kanun 4. maddesinin tadilini dair kanun, 31 Ocak
301. Dahiliye Vekaleti bütçesine Zamaim icrasına dair K. 31 Ocak
302. Şeyh İsmail Oğlu Reşidin bakiyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun, 7 Şubat
303. Mehmed oğlu Mustafa ve Nadir oğlu Mahmudun bakiyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun, 7 Şubat

304. Memo bin Hüseyinin bakiyei müddeti cezaiyesinin affına dair kanun, 7 Şubat
305. Jandarma muhassasatının tezyidi hakkında kanun, 7 Şubat
306. Ceza kanununun birinci babının beşinci faslına müzeyyel mevdı kanunuye, 12 Şubat
307. 9 kanunuevvel 1338 tarihli İstanbul avans kanununa müzeyyel kanun, 12 Şubat
308. Evkaf Vekaleti Hidamati Umumiyesinin ifası için 20 kanunuevvel 1338 tarihli avans kanunu ile verilmiş olan 750 bin liralık tahsisata ilaveten dört yüz bin doksan dokuz liranın avans olarak itasına dair kanun, 21 Şubat
309. Sekizinci avans kanunu, 22 Şubat
310. TBMM bütçesine tahsisatı munzamma itasına dair K. 24 Şubat
311. 1339 senesi birinci avans kanunu, 28 Şubat
312. Havalii şarkiye demir yolları idaresinin 1339 senesi bütçe kanunu, 8 Mart
313. TBMM bütçesine 60 bin lira ilavesine dair kanun, 8 Mart
314. Nafia Vekaleti bütçesine 200 bin lira tahsisat vazına dair kanun, 8 Mart
315. Nisabı müzakere kanunun altıncı ve yedinci maddelerini muadil kanun, 8 Mart
316. Evkaf Vekaletinin 1339 senesi üç aylık muvakkat bütçesine dair kanun, 28 Mart
317. Memaliki müstahlasada işgal müddetince tekevvün eden her nevi deavi ve muamelatı şeriye ve nizamiye ile sadır olan hükümler hakkında yapılacak muameleye dair kanun, 29 Mart
318. Mahkum askeri ve sivil üsera hakkında affı umumi ilanına dair kanun, 31 Mart
319. Havaleyi Şarkiye muhacirlerinin iadesi ve inşası için tahsisat itasına dair kanun, 1 Nisan
320. İstihabı mebusan kanunu mevakkatinin bazı mevadını muadil kanun, 3 Nisan
321. Meclis bütçesine tahsisat munzama itasına ve İstanbul gayri faal memurlarına dair kanun, 3 Nisan

322. Darüleytam müdüriyeti umumiyesi için avans itasına dair kanun, 7 Nisan
323. Ziraat Bankası için avans itasına dair kanun, 7 Nisan
324. Emniyet Sandığı için avans itasına dair kanun, 7 Nisan
325. Seyrisefain idaresi için avans kanunu, 7 Nisan
326. İdari vilayet kanunu ile tedrisatı iptidadiye kararnamesine dair kanun, 8 Nisan
327. Şarki Anadolu demiryollarına dair kanun, 9 Nisan
328. Düyunatı sabıkanın sudeti tediyesine dair kanun, 12 Nisan
329. Ziraata müstamel olup hariçten ithal edilecek mevaddın gümrük ve istihlak resmine dair kanun 12 Nisan
330. Hariçten ithal edilecek hayvanatın iki sene müddetle gümrük resminden muafiyetine dair kanu, 12 Nisan
331. İkinci avans kanunu, 15 Nisan
332. Evkaf Vekaleti için avans itasına dair kanun, 15 Nisan
333. Ahar mahallere nakledilen eşhasın emval ve düyun matlubatimetrukusi hakkındaki 17 zilkade 1333 ve 13 Eylül 1331 tarihli kanunu muvakkatin bazı mevadı ile 20 Nisan 1338 tarihli emvali metruke kanununa muaddil kanun, 15 Nisan
334. Hıyaneti vataniye kanununun 1. maddesini tadil eden K. 15 Nisan
335. 19 Nisan 1336 tarihli Hıyaneti Vataniye kanununun 8. maddesini muaddil kanun, 15 Nisan
336. İhtiyacı umumiye için celb olunacak boruların gümrük resminden muafiyeti hakkında kanun, 16 Nisan
337. Vefaen bey ve ferağ veya teminat suretiyle emvali gayri menkuleleri merhun olup tediyei deyn edemeyen medyonların emlak ve düyunü hakkında kanun, 16 Nisan
338. 26 cemaziyelahir 1336 ve 8 Nisan 1334 tarihli sükna kanununun ilgasına dair kanun, 16 Nisan
339. BMM bütçesine tahsisat ilavesine dair kanun, 19 Ağustos
- 340 — 343. Lozan Sulh Muahedenamesinin kabulüne dair kanunlar 23 Ağustos
344. Darüleytamlar bütçesine tahsisat itasına dair kanun, 8 Eylül

345. Muhtacini zürraa tavizan tohumluk ve çift hayvanatı ve alfatı ziraiye verilmek için tahsisat itası hakkında kanun, 17 Eylül
346. Mektebi Tıbbiyei Askeriyeden neşet edecek efendilere 150 şer lira itası hakkında kanun, 20 Eylül
347. Mücadeleyi Milliyeye iştirak etmeyen ve hududu milli haricinde kalan erkan ümera ve zabitan ve memurin ve mensubini askeriye hakkında yapılacak muameleyi ve cidali milliye iştirak edenlerin tekaüt müddetlerinin sureti hesabını natık kanun, 25 Ağustos
348. 1339 senesi ikinci altı aylık avans kanunu, 30 Ağustos
349. 1339 senesi evkaf vekaletinin ikinci altı aylık avans kanunu 2 Ekim (Teşrinievvel)
350. Teşkilatı hazariye dolayısıyla açıkta kalacak olan erkan, ümera, zabitan ile memurin ve mensubini askeriye 1339 senesi maliyesi nihayetine kadar tam maaş ve tam tahsisat itasına dair kanun, 6 Ekim
351. Türkiye Seyri sefain İdaresinin 1339 senesi ikinci avans kanunu, 10 Ekim
352. Mübadele, imar ve iskan vekaleti ihdasına dair kanun, 13 Ekim
353. Cemiyetler kanununun 5. maddesinin tadili hakkında K. 15 Ekim
354. İstiklal Harbi malüllerinin terfi ve ikdarı hakkındaki kanun ahkâmının temdidi hakkında kanun, 18 Ekim
355. Terhis olunan ihtiyaz zabitanının tahsisat ihtası hakkında kanun, 18 Ekim
356. İzaleyi Şekavet kanunu, 18 Ekim
357. Mektebi askeriye talebesine ihtiyat zabıt namzetlerine verilecek maaş ve tahsisatı fevkaladeye dair kanun, 18 Ekim
358. 97-317 (dahil) tevelüdü firar bakaya, tecavüzü müddet, ademi icabet ve nüfusu mektume erbabı haklarında yapılacak muameleyi natık kanunu, 18 Ekim
359. 97-317 (dahil) tevellütlü firar, bakaya tecavüzü müddet, ademi icabet ve nüfusu mektume erbabı hakkında yapılacak muameleyi natık (18 teşrinievvel) 1339 tarihli kanun birinci md. fıkrayı ahiresinin tadiline dair kanun, 20 Ekim

360. Berri, Bahri havai ve jandarma erkan ümera ve zabitan ile memurin ve mensubüni askeriye maaşat ve tahsisatı fevkaaladeleri hakkında kanun, 22 Ekim
361. Evkafı mülhaka fazlalarından alınmakta olan mali maktuunun ilgasına dair kanun, 24 Ekim
362. 12 rebiulevvel gecesiyle günün milli bayram addine dair kanun, 24 Ekim
363. Konya Darüleytamına muavenet icrasına dair kanun 27 Ekim
364. Teşkilatı Esasiye Kanununun bazı mevadınının tavzihan tadiline dair kanun, 29 Ekim
365. Seferberliğin ilgasına dair kanun, 31 Ekim
31. Reisicumhur intihabını mütaakip yüz bir pare Top endahtiyle Cumhuriyetin her tarafta ilan ve tebcil hakkında Heyeti Umu-miye Kararı, 29 Ekim 1923.